

Posudek diplomové práce Ivety BÚRYOVÉ

Deutsche Testamente aus Prag von 1795-1815. Ein Beitrag zur sprachhistorischen Erforschung des Deutschen in Böhmen (German Testaments of Prague 1795-1815. On the Research on the History of German Language in Bohemia).

Praha 2011, 91 stran + přílohy

Posuzovaná diplomová práce tematicky představuje další z příspěvků k výzkumu pražské němčiny, který je nedílnou součástí profilu pražské germanistiky od jejího založení, kdy se danou problematikou zabýval J. Kelle na německé a později V. E. Mourek na české straně. Svou pozornost autorka upřela na deset německy psaných testamentů pražských občanů z let 1795-1815 a sledovala jazykově-historické aspekty vyplývající z druhu analyzovaných textů a z doby, kdy vznikly.

Strukturu diplomové práce, která vykazuje logicky navazující sled jednotlivých částí, tvoří následující oddíly: po předmluvě a úvodu následuje kapitola o historii Prahy, s přihlédnutím k sociálním dějinám města na přelomu 18. a 19. století (kap. 2 a 2.1), a dále charakteristika pražské němčiny dané doby (kap. 3); obecnou historickou a jazykově-historickou část opírající se o poznatky ze sekundární literatury uzavírá kapitola o testamentu jako druhu textu včetně jeho výstavby a obsahových částí (kap. 4, 4.1 a 4.2); zde se nabízí otázka, proč diplomantka uvádí v názvu kap. 4.2 „*Der Textaufbau und die Struktur Prager Testamente*“ obecné části práce – a to v rozporu s obsahovou náplní kapitoly – i pražské testamenty, o kterých píše ve stěžejní části práce (kap. 5) zahrnující textové analýzy zkoumaných testamentů. Rozbor textů, který se opírá o srovnání všech deseti vybraných textů, se pak soustředí na následující hlediska: strukturu testamentů (kap. 5.2), syntax a styl (kap. 5.3) a slovní zásobu (kap. 5.4) zaměřenou na přejatá slova z latiny, francouzštiny a slovanských jazyků v oblasti práva a každodenního městského života. Závěrečné oddíly obsahují vedle shrnutí výsledků dílčích analýz (kap. 6) a resumé v češtině a angličtině (kap. 7 a 8) také seznam literatury s podstatnou částí bibliografie k danému tématu (kap. 9) a přílohy s kopiemi a přepisy testamentů do latinky.

Z předkládané diplomové práce, která z pohledu posuzovatelky plní svůj stanovený cíl, zřetelně vyplývá zájem o zkoumanou problematiku i zodpovědnost, s jakou diplomantka přistupovala ke zpracování vybraných pramenů, a to především s ohledem na skutečnost, jaké nároky klade práce s archivními dokumenty na studenty germanistiky absolvující během studia pouze základy archivnictví a pomocných věd historických. Zároveň se autorka při plnění svého diplomního úkolu seznámila se základní odbornou literaturou a odpovídajícím způsobem ji využila zejména v popisu historického pozadí a jazykových poměrů v úvodních kapitolách práce, a to včetně – až na výjimky (str. 14) – řádných odkazů.

Z hlediska metodologického je třeba kladně ohodnotit přesné vymezení kritérií pro výběr výchozího pramenného listinného materiálu (zvl. druh textu, místo a doba vydání testamentů, jazyk a příp. i současné uložení zkoumaných dokumentů) a postupy při volbě analyzovaných – textologických, syntakticko-stylistických a lexikálních – hledisek, která se opírají především o výzkumy olomoucké germanistiky L. Spáčilové a pražského germanisty J. Povejšila a která jsou specifická pro zvolený druh textu. Při vyhodnocení dílčích rozborů diplomantka shrnula v rámci svých možností podle názoru posuzovatelky všechny podstatné shody a odlišnosti všech deseti testamentů a jejich základní vlastnosti týkající se výše jmenovaných analyzovaných aspektů.

Po obsahové stránce by bylo vhodné doplnit zevrubnější poznatky o česko-německých, resp. rakouských jazykových kontaktech v rámci jednotlivých jazykových rovin pražské němčiny, které jsou jen – bohužel pouze okrajově – zmíněny v závěru kap. 3 (str. 18 a pozn. 45), a to i na příkladech a s ohledem na zkoumanou dobu přelomu 18. a 19. století. V této souvislosti by posuzovatelku zajímalo, zda se tyto vlivy promítly v určité míře i ve zkoumaných rovinách analyzovaných testamentů. V případě shrnutí komplexních výsledků analýzy by podle názoru posuzovatelky bylo vhodné vyhodnotit poznatky o zkoumaných pražských testamentech na základě dosavadních publikovaných výzkumů také v širším kontextu německého jazyka v českých a německy mluvících zemích přelomu 18. a 19. století.

Co se týče formálního zpracování, odpovídá text posuzované práce z podstatné části úrovni diplomových prací; po jazykové stránce by posuzovatelka navrhovala

místy zlepšit styl (např. str. 6). V textu se jinak objevují dílčí chyby v psaní velkých písmen (např. str. 53, 54, 68, 70, 76, 80, 88), v deklinaci adjektiv (např. str. 24, 81), předložkových vazbách (např. str. 20), plurálu substantiv (např. str. 7, 44), členu (např. str. 26, 70), ve slovesných tvarech (např. str. 5, 73), ve slovesných vazbách (např. str. 61), v interpunkci (např. str. 5, 14) a dále odchylky od platného německého pravopisu (např. str. 13, 38, 68).

Závěr: Diplomová práce Ivety BÚRYOVÉ odpovídá požadavkům kladeným na práci tohoto typu. D o p o r u č u j i ji k obhajobě.

Praha, 26. srpna 2011

PhDr. Lenka Vodrážková, Ph.D.